

Nr 340.

Av herr Svensson i Ljungskile, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 143, angående Svenska skifferoljeaktiebolagets framtida verksamhet.

I propositionen nr 143 hemställer Kungl. Maj:t dels om ett reservationsanslag av 3 750 000 kronor för täckande av förluster å Svenska skifferoljebolagets verksamhet och dels om ett investeringsanslag av 6 000 000 kronor utgörande en del av kostnaden för verkets ombyggnad och utvidgning. Samtliga nu beräknade kostnader i form av driftförluster och nyinvesteringar upptagas till 21 400 000 kronor.

Riksdagen har tidigare i olika etapper beviljat över 87 000 000 kronor till oljeverket i Kvarntorp. Den nu föreliggande utvidgningen förutsätter inte att någon del av detta förut investerade kapital skall kunna göras räntebärande. Däremot har man beräknat att 3,5 % ränta skulle kunna betalas på det nya lån å ca 15 000 000 kronor, som riksdagen nu skulle binda sig för. Med tanke på ohållbarheten i tidigare framlagda kalkyler, på de många ovissa faktorer, som kunna påverka räntabiliteten och på de små vinstmarginaler som kalkylerna upptaga, måste man räkna med som sannolikt, att även dessa nya belopp få avskrivas. Någon ekonomisk motivering för en fortsatt drift har alltså ej presterats. De redan investerade beloppen äro förlorade, och för nyinvesteringar finnas gott om bättre objekt än oljeverket i Kvarntorp.

Det tidigare åberopade huvudskälet — att verket skulle förse oss med olja under krig — har av den militära sakkunskapen eliminerats. Anläggningen är så sårbar från luften att dess drift under krig icke kan tagas med i en kalkyl över vår oljeförsörjning. Det enda skäl som nu återstår är att verket skulle hjälpa upp vår oljeförsörjning under en längre tids avspärning. Ehuru ingen vet när nästa krig kommer eller vilket förlopp det kommer att få, förefaller det mycket osannolikt att vi skulle bli utsatta för en mycket lång avspärning utan att dragas in i kriget. Om Kvarntorpsverkets kostnad och beredskapsvärde väges mot andra önskvärda beredskapsåtgärder, så torde det komma ganska långt ned på en objektiv förteckning över olika åtgärders angelägenhetsgrad.

Skall en avveckling av detta företag äga rum bör den ske utan dröjsmål. Varje ny investering av miljonbelopp kommer i fortsättningen att åberopas som skäl för ytterligare investeringar. I en situation då det blir svårt att placera arbetskraften kommer även denna synpunkt att åberopas för driftens uppehållande.

Riksdagen bör därför enligt min mening nu endast bevilja anslag för

täckande av redan uppkomna driftförluster samt uttala sig för att oljeverket i Kvarntorp antingen lägges i beredskap, om det kan ske till rimlig kostnad, eller helt avvecklas. Villkendera utvägen som bör väljas bör bli föremål för en objektiv utredning.

Med hänvisning till det ovan anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte

1. avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 143 om utbyggnad av skifferoljeverket i Kvarntorp;

2. anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor för täckande av driftförluster och andra kostnader under den närmaste tiden;

3. i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en skyndsam utredning av formerna för oljeverkets avveckling eller för dess läggande i beredskap.

Stockholm den 30 mars 1949.

Wald. Svensson.
